

ANLAM ÜZERİNE GİRİŞİLEN BİR MÜCADELE ALANI OLARAK SONGMEANINGS.COM: "RADIOACTIVE" ÖRNEK OLAYI•

SONGMEANINGS.COM AS AN ARENA FOR THE CONTESTATION OVER MEANING: A CASE STUDY OF "RADIOACTIVE"

Selim TAN**

Öz

Bir anlam aktarım aracı olarak müziği ele aldığımızda müzikteki salt tınların anlamı ne denli kesin ve doğrudan aktarabileceği belirsizdir. Müziği oluşturan ezgi, ritim, armoni vb. unsurların dinleyici tarafından nasıl alımlanacağı ve yorumlanacağı büyük değişkenlik arz eder. Diğer yandan şarkı formunda sözlerin kullanılması görece olarak müziğin anlam aktarım gücünü artırır. Sözler aracılığıyla şarkının kodaçımı ve analizi mümkün olur. Ancak şarkı yazarı anlamı belli okumalarla sınırlandırmak istese dahi keyfi okumaların önüne geçemeyebilir. Bunda bir "ileti/metin olarak şarkının yayımlandığı tarihsel ve kültürel bağlam; alıcılarn/dinleyicilerin toplumsal konumları, kültürel deneyimleri ve ideolojik tercihleri etkindir. Ayrıca sanatçının toplum içerisindeki konumu, yapmış olduğu açıklamalar vb. müzik dışı etkenler de müziğin nasıl alımlandığını etkiler.

SongMeanings.com çeşitli sanatçılara ait şarkı sözlerinin yer aldığı ve kullanıcıların şarkı sözlerini yorumladığı, tartıştığı bir platformdur. Ayrıca kullanıcılar beğendikleri veya beğenmedikleri yorumlara puan ve yanıt vererek şarkının nasıl "okunması" gerektiğine ilişkin katılım gösterirler. Bu sayede belli "okuma" biçimlerinin öne çıkmasına veya marjinalleşmesine yol açarlar. Bu çalışmada, müzikte anlam üzerine mücadelenin gerçekleştiği bir alan olan SongMeanings.com özelinde, "Radioactive" adlı şarkının kullanıcılar arasında nasıl farklı şekillerde anlaşıldığı, yorumlandığı ve tartışıldığı çeşitli kavramlar temelinde ele alınır.

Anahtar Kelimeler: Anlam, Müzikte Anlam, Göstergibilim, Kültürel Çalışmalar, Popüler Müzik.

Abstract

When we regard music as a tool to convey meaning, it is rather ambiguous how precisely and directly a meaning can be conveyed merely through timbres in music. How the elements, such as melody, rhythm and harmony, that create music is received and interpreted by the audience vary greatly. On the other hand, using lyrics in a song form relatively enhances music's power of communicating meaning. Through lyrics, songs can be decoded and analyzed. However, even when the songwriter desires to restrict meaning through specific readings, they may fail to evade arbitrary interpretation. The historical and cultural context within which songs as messages/texts are released and the social status, cultural experiences and ideological preferences of the receivers are all determinants in this process. Furthermore, non-musical factors including the social status of the artist, their statements also influence how music is received.

SongMeanings.com is a platform in which lyrics of various artists are shared and its users interpret and discuss these lyrics. Moreover, the users rate the interpretations they like or dislike and participate in how the song should be "read" by replying each other. By this way, they lead to some "reading" styles become prominent or marginalized. In this study, in terms of the website SongMeanings as an arena used for the contestation over meaning of music, how the song "Radioactive" is signified, interpreted and discussed by the users is examined based on various concepts.

Keywords: Meaning, Musical Meaning, Semiotics, Cultural Studies, Popular Music.

Giriş

Müziksel unsurların (ezgi, ritim, armoni vb.) çoğu doğrudan "gerçek dünyaya" atıfta bulunmazlar. Özellikle salt tınlardan oluşan bir müziğin ne anlam ifade ettiği genellikle muğlaktır. Bu yüzden Batı sanat müziğinde çalgısal bir parçanın anlamını belirlemek için program notları veya esere verilen başlıklar söz konusudur (Kaemmer, 1993: 58). Popüler müzikte sıklıkla kullanılan şarkı formunun sözleri içermesi müziğin anlam gücünü kısmen arttırır. Bu yüzden şarkı sözleri popüler müzikte metin analizinin önemli bir unsurudur. Ancak bir şarkının anlamı sadece sayfadaki sözlere indirgenemez. Çünkü şarkı sözleri şarkı yapılmak ve söylenmek üzere yazılırlar (Storey, 2000: 126). Dolayısıyla popüler müzikte anlamın nasıl oluştuğunu kavramada sözlerin müzik ile beraber ele alınması gerekliliği önemlidir. Öte yandan Sakar'ın da (2014: 116-117) belirttiği üzere sözler, dinleyiciler tarafından sanatçının nasıl algılandığını belirlemede ve onların neyi simgelediğini anlamada yardımcı olabilir. Sözler, sanatçılara çeşitli duygu ve düşüncüleri dinleyicilere aktarabilme şansı verirken; dinleyicilere de şarkı üzerine düşünme ve metni yorumlama keyfi verir. Dolayısıyla popüler müzikte anlam, müziği yapan ile algılayan arasındaki müzakere sürecine bağlı olarak gelişir. Anlamın sanatçı/üretici ile dinleyici/alıcı arasında aynı olması şart değildir ve bir takım

* Bu çalışma, 12-14 Mayıs 2017 tarihleri arasında düzenlenen VIII. Uluslararası Hisarlı Ahmet Sempozyumu'nda sözlü bildiri olarak sunulmuş; ancak yayımlanmamıştır.

** Yüksek Lisans Öğrencisi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Müzik Bilimleri Anabilim Dalı, selimtan@live.com

farklılıkların olması doğaldır. Çünkü dinleyicilerin toplumsal konumları, kültürel deneyimleri, ideolojik tercihleri vb. nitelikleri müziğin nasıl alımlanacağı konusunda etkilidir. Dolayısıyla müziğin müzik-dışı olgularla olan ilişkisi, onun bir simge olarak iş görmesini sağlar. Bir simge olarak müziğin bünyesinde barındırmış olduğu muğlaklık *tanımazlık (repudiability)* olarak ifade edilen uygulamayı mümkün kılar. Özellikle şarkı sözlerinin yer aldığı müziklerde sıklıkla görülen tanımazlık, sanatçı veya izlerkitlenin herhangi bir anlamı reddetmesini ifade eder (Kaemmer, 1993: 55). Dolayısıyla Kültürel Çalışmalar Okulunun popüler kültüre yaklaşım biçimi açısından çokanlamlı bir ileti/metin olan şarkının anlamlandırılma süreci potansiyel bir "çatışma ve mücadele alanı" yaratır.

Bu çalışmada anlam üzerine girilen bir mücadele alanı olarak ele alınan SongMeanings.com (SongMeanings), birçok sanatçıya ait şarkı sözlerinin yer aldığı bir web sitesidir. SongMeanings'i diğer şarkı sözleri sitelerinden ayıran temel özellik, şarkı sözlerinin kullanıcılar tarafından yorumlanmasına ve tartışılmasına olanak vermesidir. Siteye kayıt olan kullanıcılar, şarkı sözlerine ilişkin diğer kullanıcıların yaptıkları yorumları oylayarak ve yorumlayarak, sözlerin nasıl "okunması" gerektiğine ilişkin katılım gösterirler. Bu çalışmada, SongMeanings özelinde incelenen Imagine Dragons'un "Radioactive" adlı parçasına yönelik yaklaşık 148 yorum yapılır. Şarkıya ilişkin yorumlarda benzer söylemsel kimliği paylaşan üyeler "komplo teorisi okumaları", "post-apokaliptik (kıyamet sonrası) okumalar", "uyuşturucu okumaları", "politik okumalar", "müzik videosu okumaları", "yazar okumaları", "kişisel alan okumaları" alanlarını inşa ederler. Kullanıcılar tarafından en çok beğeniyi alan "kişisel alan okumaları" ve "yazar okumaları" metnin egemen kodaçımını oluştururken, diğer yorumlayıcı topluluklar ise marjinal okuma alanını oluşturur. Dolayısıyla bu çalışma, söz konusu egemen ve marjinal okuma alanlarının nasıl oluştuğunu ve yorumlayıcı toplulukların birbirleriyle olan çatışma ve mücadelelerini inceler.

İletişim ve Anlam

İnsan etkileşim ve iletişim halinde olduğu varlıklara, nesnelere, şeylere sürekli anlam yükleyen bir varlıktır. Erol'a göre (2009: 145) "bir kelimenin, sembolün, işaretin, anlatımın taşıdığı bilişsel ya da duygusal içerik olarak anlam, iletişim açısından okur/izleyici/dinleyici vb. ile mesaj/ileti arasındaki dinamik etkileşime bağlıdır." Dolayısıyla anlamın öncülü olan ve onun algılanabilir yönünü vurgulayan başlıca kavram *iletişimdir*. Oskay'a göre (1993: 309) iletişim, birey ile birey (ya da bireyler) arasında yapılan anlam yüklü simgeler gönderimi, alımı, işlenimi, yeniden-gönderimi, yeniden-alımı ve yeniden-işlenimi vb. süreçlerdir. Benzer şekilde iletişimi "anlamaların üretimi ve değişimi" olarak gören göstergebilim, iletilerin/metinlerin insanlarla nasıl etkileştiği üzerinde durur (Fiske, 2015: 72). Böylece iletilerin/metinlerin yorumlanma biçimine bağlı olarak anlamın oluştuğunu belirterek alıcıya önem verir. Kuruluş döneminde ağırlıklı olarak dil ve edebiyat üzerine yoğunlaşan göstergebilim, anlam aktarımında anlamı yaratan özneyi işaretlemek için "alıcı" terimi yerine "okur" terimini tercih eder. Fiske (2015: 122), okur teriminin tercih edilmesini okur olma sürecinin öğrenilen bir şey olmasına ve okurun kültürel deneyiminin bu süreçte önemli bir rol oynamasına bağlar. Dolayısıyla okur teriminde vurgu, karşılaştığı metinleri (yazın, film, müzik vb.) kendi deneyimleri, sosyokültürel nitelikleri bağlamında yeniden yorumlayan ve anlam inşasını kendi "keyfiyetiyle" tasarlayan bireydedir. Bu birey karşılaştığı metinlerdeki göstergelerin ve kodların "okumasını" (yorumlamasını) yaparak bu süreci işletir.

Göstergelerin ve kodların bileşkesi olan metin, kültür içerisinde anlam kazanır. Bir metnin anlamlandırma sürecinin yazar ile okur arasında gerçekleşen müzakere sürecine bağlı olduğu ve okurların kişisel ve kültürel deneyimlerinin de anlam üretimi üzerinde etkili olduğu görüşü ilk Roland Barthes tarafından ifade edilmiştir. Barthes'a göre anlamlandırma düzeyinin *düzanlam (denotation)* ve *yananlam (connotation)* olmak üzere iki boyutu vardır. Düzanlam, göstergenin göndergesiyle yalın ya da fiili ilişkisini ifade eder. Yani zihinsel kavrayış düzeyinde yer alır ve gerçek dünya ile olan ilişkisi dolaylıdır. Bir göstergenin düzanlamı gerçek dünyadaki nesneden ziyade o nesnenin zihnimizde yaratmış olduğu kavrama tekabül eder (Yengin, 1996: 109). Kısaca ifade etmek gerekirse, bir göstergenin ortak duysal, aşıkâr anlamına gönderme yapar. Yananlam ise göstergenin kullanıcıların heyecanlarıyla, duygularıyla, kültürel ve ideolojik nitelikleriyle birlikte oluşan etkileşim sonucu ortaya çıkar. Bu durum anlamların öznellik taşıdığı bir boyutu ifade eder. Yananlam düzeyinde yorum, yorumlayıcıdan etkilendiği kadar nesne ya da göstergeden de etkilenir (Fiske, 2015: 181). Yananlamsal düzeyin işlerlik kazanması bir metinden çok sayıda farklı anlam çıkarılmasının önünü açar. Dolayısıyla toplumsal konumları, kültürel deneyimleri, ideolojik tercihleri birbirlerinden farklı olan okurların aynı metinden birbirlerine karşıt veya farklı yorumlar yapmaları metnin "çokanlamlı" yapısını ortaya koyar.

Kültürel Çalışmalar ve Metinleri Okumak

Anlamın inşa edilme sürecinde üreticilerin/yazarların yanı sıra alıcıların/ okurların da dikkate alınması gerektiği düşüncesi 1964 yılında İngiltere'de Richard Hoggart yönetiminde kurulan *Çağdaş Kültürel*

Çalışmalar Merkezi'ne dayanır. Kültür incelemesini yüksek kültür çalışmalarıyla sınırlayan seçkinci anlayışın aksine Kültürel Çalışmalar kültürü gündelik yaşamın konusu (text) ve uygulaması (practice) olarak görür (Storey, 2000: 9). Dolayısıyla kültürü "sıradan" olanı vurgulayan ve "bir bütün yaşam biçimi" şeklinde ele alarak kültürel incelemenin anlamını ve kapsamını genişletir. Gramsci'nin hegemonya kavramının önemli bir yer tuttuğu Kültürel Çalışmalar Okulu, popüler kültür alanını bir "çatışma ve mücadele alanı" olarak ifade eder. Çerezcioğlu'nun da (2010: 252) belirttiği üzere:

"Eğer popüler kültür, egemen güçlerin anlayışlarına karşı bir direnç ve çatışma alanı yaratmaksa, bu direnç ve mücadelenin görünürlük kazandığı popüler kültür ürünlerini yorumlama ve anlamlandırma biçimleri de, kişisel düzeydeki mücadele alanlarını oluşturmanın ve korumanın öncelikli alanlarından birini oluşturur."

Bu anlayışın önemli savunucularından Hall'e göre (aktaran Storey, 2000: 12) popüler kültür içerisindeki mücadele alanlarının temelinde metinlere yönelik farklı okumaların yapılabilmesi yatmaktadır. Hall, bir mesajın gönderilmesinin yerine ulaşacağını garantileyebileceğini belirtir. Çünkü mesajın ilk oluşturulduğu andan (kodlama) okunduğu ve anlaşıldığı ana (kodaçımı) kadar iletişim sürecinin kendine özgü belirleyicileri söz konusudur. Hall'e göre herhangi bir iletişim sürecinde hiçbir şey doğal değildir ve mesajların gönderilebilmesi için önce inşa edilmesi gerekir. Dolayısıyla metinlerin inşa sürecinin etkin, yoruma dayalı, toplumsal bir olay olması gibi alımlanmaları da benzer şekillerde gerçekleşir. Bunun nedeni ise toplumun homojen nitelikte olmaması, farklı gruplardan ve çıkarılardan oluşmasıdır (Turner, 2016: 108). Hall'e göre bir metnin üç tip kodaçımı söz konusudur. Herhangi bir toplumdaki bir metne yönelik ağırlıklı kodaçma biçimleri *yeğlenen/egemen okuma (preferred/dominant reading)* alanını yaratır. İkinci okuma biçimi olan *müzakereli okuma (negotiated reading)* egemen değerleri ve mevcut yapıyı benimser; ancak bu yapı içerisinde belli kısımların iyileştirilmesi/düzeltilmesi gerektiğini savunur. Üçüncü okuma biçimi olan *muhalif okuma (oppositional reading)* ise yeğlenen/egemen okumayı üreten toplumsal değerleri reddeder. Muhalif okumayı gerçekleştiren birey, egemen okumanın farkındadır; ancak bunun yanlış olduğunu düşünür (Yengin, 1996: 148). Dolayısıyla farklı okuma biçimlerine bağlı olarak ortaya çıkan farklı anlamlar potansiyel bir çatışma sahası yaratır. Bu durumun temel nedeni, Hall'ün çalışmalarından etkilendiği bir isim olan Voloşinov'un da belirtmiş olduğu dil yoluyla iletilen anlamın ideolojik bir nitelik taşımasıdır. Bu yüzden okurların konumsal farklılıklarına bağlı olarak girilen anlam üzerine mücadele, yananlamsal düzeyde işlerlik kazanır.

Kültürel Çalışmaları etkileyen isimler olan Barthes ve Foucault'nun yazarın öldüğünü öne sürmeleri, edebiyat eleştirisinin 20. yüzyılın ikinci yarısındaki yazar tartışmalarında merkezi bir yer tutar. Yazarın ölümü ile anlatılmak istenen yazarın metnin üreticisi olmasından dolayı sahip olduğu merkezi konumun ve metin üzerindeki hakimiyetinin ortadan kalkmasıdır. Böylece metnin nasıl okunacağına ilişkin hakimiyetin yazarın elinde olmadığı vurgulanarak anlamlandırma sürecinde "toplumsal bağlamın" önemi vurgulanır (Erol, 2015: 175). Kültürel Çalışmaların üzerinde durduğu bir başka isim olan Eco, sanatın "değişken" bir ileti niteliğine sahip olduğunu -tek gösterene bağlı birçok gösterilen vardır- bu yüzden de sanat yapının sonsuz yoruma açık olduğunu belirtir (Bourse ve Yücel, 2017: 31). Ancak herhangi bir metnin "sınırsız" anlamının olabileceği düşüncesinin aksine yapısal dilbilimden hareket eden Hall, metinlerin kültürel ve ideolojik ilişkiler bağlamında "sınırlı" bir çokanlamlılığa sahip olacağını belirtir.

Popüler Müzikte Anlam

Salt tınılardan oluşan bir müziğin nasıl anlamlandırılacağı çoğu zaman muğlaktır. Şarkı formunda sözlerin kullanılması görece müziğin anlam aktarım gücünü arttırırsa da, keyfi okumalar çoğu zaman mümkündür. Çünkü şarkının ele alındığı bağlamın özgüllüğünün yanı sıra dinleyiciler arasındaki toplumsal, kültürel ve ideolojik farklılıklar çeşitli anlamlandırmaların önünü açar. Tüm bunlara rağmen, şarkı sözleri popüler müzikte metin analizinin önemli bir parçasıdır. Ancak şarkı sözlerinin müzik-dışı ele alındığı popüler müzik analizleri sorunludur.

Simon Frith, "Why Do Songs Have Words" adlı makalesinde şarkı sözlerinin kelimeler yığını olarak alıcıya iletilmediğini; şarkıcının vurgularına, performansına bağlı bir şekilde iletilmediğini belirtir. Şarkılarda neyin söylendiği değil, nasıl söylendiği önem taşır. Vurgular, uğuldamalar, duraksamalar gibi kelime dışı tonlamaları ve etkileri kullanarak şarkıcılar amaçladıkları etkiyi yaratmaya çalışırlar (Frith, 1987: 97). Dolayısıyla dinleyiciler şarkıları salt sözlerin anlamları özelinde değil; müziksel unsurlar ve kelime dışı unsurlarla beraber anlamlandırırlar.

Dave Laing, bir aktarım aracı olarak şarkı sözlerini dahili ve harici olmak üzere iki farklı iletişim seviyesinde ele alır. Laing'e göre (2002: 119) *dahili seviye*, sözlerin baş kişisi olan yani şarkıyı anlatan özne konumu ile alıcı arasında gerçekleşir. Çoğu şarkıda sözel ifadenin baş kişisi sadece birinci tekil şahıs zamiriyle kimliklendirilir. Bu durum seslendirmede içtenlik ideolojisiyle birlikte yükselir. Yapısal dilbilimde

konusulan şey (enonce) olarak geçen dahili seviye şarkının sözleriyle sınırlıdır. *Harici seviye* ise seslendiricinin dinleyicilere hitap ettiği iletişim seviyesini ifade eder; dilbilim kuramında konuşma eylemi (enonciation) olarak geçer. Dolayısıyla şarkı sözlerine bağlı olarak gerçekleşen iletişim hem metnin ilettiği anlam üzerinden hem de alıcının oluşturduğu anlam üzerinden gerçekleşir.

Müziği bir kültürel iletişim aktivitesi olarak gören Stefani, müzikte yananların başlıca anlamlandırma tiplerine bağlı olarak ortaya çıktığını söyler. Stefani'ye (aktaran Middleton, 1997: 232) göre yananlar değişkenlerinin pek çok türü vardır; bu değişkenler şöyledir:

- *Kasıtlı Değer (intentional values)*: Özel yapıların gönderme yaptığı yananlar ya da tematik efektlerden oluşur. Örneğin, kadansın kendi içinde bir "sonuca ulaşma ya da "rahatlama" yananı, synthesizer ile elde edilen kimi tınların "teknoloji, modernite" yananları, boogie ritimlerin "erotik" olma ile ilgili yananlar taşıdıkları söylenebilir.

- *Konumsal İma (positional implications)*: Bu yananlar, yapıya ilişkin durumlardan ortaya çıkar. Örneğin, AABA formunu taşıyan 32 barlık bir parçanın köprü bölümü "karşıtlık" yananı oluştururken, şarkı sonundaki bir loop bölümü "devam halindeki bir tür aktivite" yananını oluşturur.

- *İdeolojik Seçimler (ideological choices)*: Bir metne yapılması muhtemel yorumlar içerisinde seçilmiş bir yorumu ifade eden yananlardır. Örneğin, psychedelic rock şarkılarına yapılan uyuşturucu merkezli okumalarda, Beatles'ın "Lucy in the Sky with Diamonds" şarkısının uyuşturucuya gönderme yapıyor olduğunun düşünülmesi veya belirli bir Country biçimine ait şarkılara muhafazakar politik anlamların yüklenmesi.

- *Duygulanıcı Yananlar (emotive connotations)*: Duygusal etkileri üzerinde uzlaşmış müziksel olaylar ile ilgili kullanılır. Punk'ın saldırganlıkla ilişkilendirilmesi veya şarkıcı-şarkı yazarı olarak adlandırılan müzisyenlerin içtenlik ve samimiyetle ilişkilmesi gibi.

- *Retorik Yananlar (rhetorical connotations)*: Retorik biçimlerin (sorular, önermeler, diyalektik vb.) biçimlerle olan (ironi, paradoks, abartma) uygunluklarından doğar. Bu yüzden riffler önermelerin yananlarını üretirken (hakimiyet, gerçek, otorite vb.) soru-cevap yapıları ise diyalektik yananlar üretir (konuşma, karşılıklı olma).

- *Biçem Yananları (style connotations)*: Bunlar biçimin genel seviyesindeki kodların toplanarak oluşturduğu yananlardır; rock müziğin tedler, argo tabirler, motosiklet, şiddet vb. ilişkili düşünülmesi.

- *Değerbilimsel Yananlar (axiological connotations)*: Bir müzik parçasının ahlaki veya politik değerlendirmelerine gönderme yapan yananlardır. Biçemler ya da türler için kullanılabilir. Örneğin, rock müziğin ahlaksızlık/serbestlik/şehvet uyandırıcı yananları barındırması.

Dinleyicinin müziği anlamlandırmasını biçimlendiren bir başka etken ise 1980'lerden itibaren yaygınlaşan müzik videolarıdır. Bir metnin kendi yapısı içinde başka metinleri de barındırması anlamına gelen *metinlerarasılık*, müzik videolarının temel özelliğidir (Rifat, 2014: 98). Çünkü müzik videosu, birbirlerinden farklı anlatı türleri olan görsel unsurlar ile müziğin bileşimine dayanır. Müzik videoları dinleyicilere üzerinde düşünecekleri, konuşacakları ve görselleştirecekleri, beyinlerinde canlandıracakları ve aralarında "kişisel bağlantılar" oluşturacakları özel bir şey verir (Abt, 2000: 142). Dolayısıyla müzik videoları şarkıya ilişkin bir yorum sunuyorsa da izleyiciler videoları kendi konularından hareketle yorumlarlar.

Tınsal yapı, şarkı sözleri ve müzik videolarının yanı sıra "yazar" olarak algılanan sanatçı kimliği de popüler müzikte anlam inşasında etkilidir. Shuker (2006: 15), dinleyicilerin -ortak duygusal anlamda- kayıtlı ürünlerden sorumlu tuttuğu bireysel icracıları (örn. baş vokalist) "yazar" olarak gördüğünü ifade eder. Brackett (1995: 2) ise baş vokalistin çoğu dinleyici için şarkıların duygusal içeriklerinin kaynağı olduğunu belirtir. Böylece dinleyicinin özdeşim kurduğu baş vokalistin/yazarın yapmış olduğu açıklamalar, toplum içerisindeki konumu vb. etkenler de müziğin anlamlandırılma sürecini etkiler.

SongMeanings.com ve "Radioactive" Örnek Olayı

SongMeanings 1999 yılında faaliyete başlayan, çeşitli sanatçılara ait şarkı sözlerinin yer aldığı ve kullanıcıların şarkı sözlerini yorumladığı, tartıştığı bir web sitesidir. SongMeanings diğer şarkı sözü sitelerinin sadece sözlerle sınırlı olan yapısını eleştirir ve kendisini farklılaştıran en önemli özelliğin sözlerin tartışılmasına ve yorumlanmasına olanak tanıyan yapısı olarak görür. Site 2011 yılından itibaren çeşitli sanatçılardan, plak şirketlerinden ve telif hakkı sahiplerinden lisans almaya başlar. Bu sayede doğru bir şekilde şarkı sözlerini sunabilmesinin yanı sıra sanatçıların ve müzisyenlerin maddi gelir elde edebilmesini de sağlar. Sitenin ana sayfasında sanatçı ve şarkı sözlerine erişilebilirliği sağlayan arama motoru, şarkı sözlerine yapılan güncel yorumları gösteren bir akış bölümü, en çok yorum yapılan (top list) sanatçıları ve

şarkıları gösteren bölümler yer alır. Siteye kayıt olan herkes yeni şarkı sözü ekleme, mevcut sözlerdeki yanlışları düzeltme, şarkı sözlerine ilişkin yorum yapma ve tartışma hakkına sahiptir. Ayrıca kullanıcılar beğendikleri veya beğenmedikleri yorumlara puan ve yanıt vererek şarkıları müzakere ederler. Anlamlandırma pratiğinde aktif rol oynayan kullanıcılar, belirli yorumları öne çıkararak metnin anlamını daraltmaya, belirlemeye çalışırlar. Böylece sanal topluluğun her bir üyesi birbirlerine karşı giriştikleri anlam üzerine mücadeleye bağlı olarak yeğlenen anlam ve marjinal anlam alanlarını inşa ederler.

Çalışmanın örnek olayı olan "Radioactive" adlı şarkı, alternatif/indie rock grubu olan Imagine Dragons tarafından 2012 yılında single olarak yayımlanır. Aynı zamanda grubun 2012 yılında yayımladığı *Night Visions* adlı albümünün de açılış şarkısıdır. Şarkı, 2013 yılında Teen Choice "En İyi Rock Şarkısı" ödülü, 2014 yılında Grammy "En İyi Rock Performansı" ödülü ve 2014 yılında "Dijital Medyada En Çok Takip Edilen Şarkı" dalında Billboard Müzik Ödülünü kazanır. En yaygın şarkı formlarından biri olan "ABABCB" formu ile yazılmış olan "Radioactive", intro-dizeler-nakarat-dizeler-nakarat-köprü-nakarat bölümlerinden oluşur. Tür açısından elektronik rock, alternatif rock olarak nitelendirilen şarkı, tınısal anlamda kimi *dubstep*¹ öğelerini içerir. Grubun solisti Dan Reynolds "Radioactive"i maskülen ve güçlü tınlayan bir şarkı olarak tanımlar. Şarkı sözlerinin ardında fazlasıyla kişisel bir hikayenin olduğunu, şarkının bir gün uyanıp yeni bir şeyler yapma, hayatı yeni bir şekilde görebilme ile ilgili olduğunu belirtir (Mtv News Staff, 2012). Ayrıca *Rolling Stone*'a yapmış olduğu açıklamada şarkının anksiyete ve depresyon ile mücadelesi hakkında olduğunu da söyler (Greene, 2013). Şarkının sözleri şöyledir:

Dizeler/Verse 1

I'm waking up to ash and dust (*kül ve toz içinde uyanıyorum*)
I wipe my brow and I sweat my rust (*alnumu siliyorum ve pasımı atıyorum*)
I'm breathing in the chemicals (*kimyasalların içinde nefes alıyorum*)
I'm breaking in and shaping up (*giriyorum ve geliştiriyorum*)
Then checking out on the prison bus (*sonra hapisane otobüsünden ayrılıyorum*)
This is it, the apocalypse (*bu o, kıyamet*)
Ohohoh

Nakarat/Chorus

I'm waking up, I feel it in my bones (*uyanıyorum, bunu kemiklerimde hissediyorum*)
Enough to make my system blow (*sistemimi çökertecek kadar*)
Welcome to the new age, to the new wage (*yeni çağa hoş geldin, yeni çağa*)
Ohohohohohohoh
I'm radioactive, radioactive (*radyoaktifim, radyoaktif*)
Ohohohohohohohoh
I'm radioactive, radioactive (*radyoaktifim, radyoaktif*)

Dizeler/Verse 2

I raise my flag and dye my clothes (*bayrağımı yükseltiyorum ve kıyafetlerimi boyuyorum*)
It's a revolution, I suppose (*sanırım bu bir devrim*)
We're painted red to fit right in (*uyması için kırmızıya/kızıla boyadık*)
Ohohoh
I'm breaking in and shaping up (*giriyorum ve geliştiriyorum*)
Then checking out on the prison bus (*sonra hapisane otobüsünden ayrılıyorum*)

Köprü/Bridge

All systems go, sun hasn't died (*tüm sistemler çöktü, güneş ölmedi*)
Deep in my bones, straight from inside (*kemiklerimin derinlerinde, doğrudan içerisinde*)

SongMeanings özelinde "Radioactive" adlı şarkıya yönelik yaklaşık 148 yorum yapılır. Kullanıcıların şarkıyı anlamlandırma biçimlerindeki ortak noktalardan hareket ederek yapılan okumaları

¹ 1990'ların sonlarında Birleşik Krallık'ta Güney Londra underground scene'inde ortaya çıkan, sonrasında Batı Avrupa ve Kuzey Amerika'da ana akım haline gelen, bas temelli bir elektronik dans müziği türüdür. Bu müzik türünde güçlü bas tınlarının synthesizer, elektronik klavye, turntable ve çeşitli samplerlar ile birleştirildiği görülür.

çeşitli yorumlayıcı topluluklar² temelinde incelemek mümkündür. Çalışmanın kapsamı nedeniyle kullanıcıların yapmış olduğu yorumların sadece bir bölümü “komplo teorisi okumaları”, “post-apokaliptik (kıyamet sonrası) okumalar”, “uyuşturucu okumaları”, “politik okumalar”, “müzik videosu okumaları”, “yazar okumaları”, “kişisel alan okumaları” biçimindeki yorumlayıcı topluluklar özelinde incelenecektir.

1. Komplo Teorisi Okumaları

Bu okuma biçiminin temelinde şarkı sözlerinin totaliter tek bir dünya hükümeti kurma projesi olduğu düşünülen *Yeni Dünya Düzeni (New World Order)* ve bunun uygulayıcısı olduğuna inanılan gizli örgüt *İlluminati* çerçevesinde yorumlanması vardır. *Tornerose* adlı kullanıcı sözlerde yer alan “yeni çağa hoş geldin” ifadesini yananlamsal düzeyde ele alarak Yeni Dünya Düzeni ile ilişkilendirir ve şarkıyı *İlluminati*'nin bir çeşit mesajı olarak görür. *Irclaw42* adlı kullanıcı ise grubu *İlluminati*'nin bir parçası olarak tahayyül eder. Dolayısıyla yapılan bu okumalar, Stefani'nin bir müzik parçasının ahlaki veya politik değerlendirmeleri ile ilişkili gördüğü “değerbilimsel yananlamlar” içerisinde yer alır.

“*İlluminati* ile ilgili bazı şeyler okudum-izledim ve şarkının bununla ilgisi olabileceğini düşünmekteyim. Örneğin ‘yeni çağa hoş geldin’ dizesi 2013 yılında gireceğimiz Koç yılı ile ilgili. Bence şarkı küresel ısınmaya gönderme yapıyor ve bütün bu kirliliğin gelecekte büyük bir zarar verebileceği hakkında. Bilemiyorum arkadaşlar; bana göre bu şarkı bir çeşit bilgi gibi, belki gelecek için bir uyarı niteliğinde.” [tornerose, -3]

“Kesinlikle Yeni Dünya Düzeni ve tek dünya hükümeti hakkında. Artık *İlluminati*'nin bu kadar bariz olmasına şaşıyorum. Bu grup *İlluminati*'nin bir parçası. Solist şarkıda seçimini ‘şeytanlar’dan yapıyor ve nükleer-kimyasal bir savaştan bahsediyor. Gaz maskelerinizi hazırlayın.” [irclaw42, -1]

Rouse196 adlı kullanıcı “kimyasalların içinde nefes alıyorum” dizesini bir başka komplo teorisi olan *chemtrail*³ ile ilişkilendirir. *Tornerose*'un aksine “yeni çağa hoş geldin” dizesini hükümete karşı bir uyanış olarak görür:

“Yeni Dünya Düzeni hakkında. ‘Kimyasalların içinde nefes alıyorum’ *Chemtrail*. ‘Yeni çağa hoş geldin’, ‘uyanıyorum, bunu kemiklerimde hissediyorum’ diyerek hükümete karşı bir uyanışı ifade ediyor. Günümüzde toplumumuz *Twitter* ve *Facebook*'ta ne yazacaklarına odaklanmış durumda, bu yüzden sahnelenen cinayetleri ve ikinci yasayı (second amendment) umursamıyorlar. Boston bombalı saldırısının *FBI* tarafından kurgulandığını önemsemiyorlar. . . . Artık birçok insanın uyanıp *Obama*'yı, hükümetimizi ve Yeni Dünya Düzenini durdurması gerekiyor. Bu şarkı, beni ve benim gibi düşünenleri mükemmel bir şekilde temsil ediyor. ‘Tüm sistemler çöktü, güneş ölmedi’ yani mücadele bitmedi ve bu sadece bir başlangıç.” [rouse196, -3]

2. Post-Apokaliptik (Kıyamet Sonrası) Okumalar

Şarkının bir kıyamet sürecini anlattığını iddia eden yorumların temelinde, sözlerde yer alan “bu o, kıyamet” ifadesinin etkili olduğu görülür. “Kıyamet” sözcüğünü düzenlam biçimiyle merkeze alan kullanıcılar, şarkının bütününe ilişkin çeşitli okumalar yaparlar. Örneğin, *exzeldian* adlı kullanıcı kurguladığı kıyamet senaryosunun bir parçası olarak “uyması için kırmızıya/kızıla boyadık” dizesini savaşın bir temsili olarak görür. Bunda kullanıcının kırmızı rengini savaşın *metonomisi*⁴ (düzdeğişmece) olarak ele almasının etkili olduğu söylenebilir:

“Bu şarkı savaş ve gelecekteki yeni bir başlangıç hakkında. ‘Uyması için kırmızıya/kızıla boyadık’ cümlesi dünyanın savaşın eşiğinde olduğu anlamına geliyor. Aynı zamanda kıyametin yaklaşmasını ve dünyanın kıyamet ya da savaş tarafından nasıl ele geçirildiğini anlatıyor.” [exzeldian, -2]

Arcadefuneral adlı kullanıcı da *exzeldian* ile benzer noktalardan hareket ederek şarkıyı savaşa bağlı yaşanacak bir kıyamet süreci ile ilişkilendirir. Bu kullanıcıya göre şarkının nakaratında geçen “yeni çağ” ifadesi apokaliptik bir dönemi ifade eder:

² Söyleme ilişkin kimi yorum biçimlerini üreten-yerleştiren göstergebilimsel ve toplumsal bir olgu olarak tanımlanabilir. Yorumlayıcı topluluğun üyeleri aynı söylemsel kimliği, bir medya içeriğine yönelik aynı yorumlama biçimini paylaşır. Diğer bir deyişle, aynı söylemsel kimliği harekete geçiren bireyler aynı yorumlayıcı topluluktan sayılırlar. Bu durum üyelerin benzer bilgilere sahip oldukları, eylemlerini ve toplumsal gerçekliği “okuma” biçimlerini düzenleyen iç kuralları benimsedikleri bir tür “kültürel alt-gruba” karşılık gelir (Bourse ve Yücel, 2017: 227-228).

³ Yüksekten uçan uçakların gökyüzünde bırakmış olduğu izlerin aslında kötücül hedefler doğrultusunda püskürtülen kimyevi veya biyolojik maddeler olduğu düşüncesine dayalı komplo teorisi.

⁴ Bir parçanın bütünü temsil etmesine dayanır. Aynı düzlemde bulunan anlamların birbirleriyle ilişkilendirilmesi sonucu işlerlik kazanır (Fiske, 2015: 195).

"Bu şarkının savaş zamanında nükleer silahların kullanımıyla ortaya çıkan hem toplumsal (hapishane, gözetim) hem de çevresel (kül, toz, kimyasallar, radyoaktivite) olumsuz değişimlerle ilgili olduğunu düşünüyorum. Herkes yok olmadı ve şarkıcı 'apokaliptik' 'yeni çağı' yaşıyor." [arcadefuneral, +2]

Schmerz adlı kullanıcı için ise grubun post-apokaliptik bir görünümü vardır. Bu iddiasını grubun "It's Time" adlı müzik videosu ile ilişkilendirir. Dolayısıyla Stefani'nin biçeme ilişkin çeşitli kodların birikmesi olarak ifade ettiği "biçem yananamları" bu okumada görülür:

"Bir şarkının ardındaki anlamlara kendinizi kaptırmak ve dizeleri yorumlamak eğlenceli olsa da bazı şarkılar diğerlerinden daha fazla tüyler ürpertiyor. Grubun tarzında belirgin bir post-apokaliptik hava var ('It's time' müzik videosunda da benzer bir durum söz konusu). Altta yatan daha derin bir mesaj olabilir." [schmerz, 0]

3. Uyuşturucu Okumaları

Uyuşturucu ile ilgili okumalarda şarkı sözlerinde yer alan "kimyasalların içinde nefes alıyorum" dizesinin merkeze alınarak yananlamsal düzeyde işletilmesinin etkili olduğu görülür. Dolayısıyla yorumların bir çoğunda "kimyasal" sözcüğü uyuşturucu olarak ele alınır. Lyremire adlı kullanıcı bütün şarkıyı uyuşturucu kullanan bireyin yaşamış olduğu bir olay üzerinden anlamlandırır:

"Kesinlikle uyuşturucu ile ilgili bir parça. 'Kül ve toz içinde uyanıyorum'; çünkü sürekli uyuşturucu kullandığı bölgede. 'Alnımı siliyorum ve pasımı atıyorum'; zira uyuşturucu kişiyi terletir ve paslı olmasının sebebi de uyuşturuculardan birini belli bir süredir kullanamıyor olması. 'Kimyasalların içinde nefes alıyorum'; çünkü uyuşturucuları teneffüs ediyor. 'Hapishane otobüsünden ayrılıyorum' dizesi ise uyuşturucudan dolayı kendisini hapiste hissetmesine veya bu yüzden hapse girmesine gönderme yapıyor." [Lyremire, +2]

Womp adlı kullanıcı "kimyasalların içinde nefes alıyorum" dizesinin hemen sonrasında duyulan "soluk alıp verme" sesini meth kullanımı ile bağdaştırır. Böylece kelime dışı tonlamaların ve etkilerinin anlam üzerinde etkili olduğu görülür. Bu durum, Stefani'nin özel yapıların gönderme yaptığı yananamlar veya tematik etkiler olarak ifade ettiği "kasıtlı değer" çerçevesinde ele alınabilir:

"Şarkı, bir kişinin uyuşturucu bağımlılığı ile olan savaşı hakkında. 'Kimyasalların içinde nefes alıyorum' dizesinde meth kullanmış gibi bir ses çıkarıyor. Bu şarkı yazarın uyuşturucu ile olan mücadelesini ve hayatta bir keş olmaktan fazlasını istemesiyle ilgili. Harika bir parça. Şarkının yazarı, sözlerin karanlık bir döneminden kurtulma anını anlattığını söylüyor." [womp, 0]

Diğer yorumlar:

"Sanırım şarkı uyuşturucu kullanımı hakkında." [princessariel, -6]

"Bu şarkı saykodelik uyuşturucular ile ilgili. Şarkıda anlatılmak istenen ise uyuşturucu etkisinde olan bir beden hissetmiş oldukları." [jonathanga, 0]

4. Politik Okumalar

Şarkı sözlerinde geçen "devrim", "bayrak" sözcüklerini düzenlamsal düzeyde ele alan kullanıcıların; "sistem", "kırmızı/kızıl" gibi ifadeleri yananlamsal düzeyde alarak şarkıya ilişkin çeşitli politik anlamlar yükledikleri görülür. Çünkü Laing'in (2002: 12) de belirttiği üzere yananlamsal düzlem, ideolojinin ortaya çıktığı düzlemdir. Ayrıca bu yorumlayıcı topluluğun gerçekleştirmiş olduğu okumalar, Stefani'nin metne yapılan muhtemel yorumlar içerisinde belli bir yorumu seçmeyi ifade eden "ideolojik seçimler" kategorisi içerisinde yer alır. Örneğin, Sonarqueen adlı kullanıcı parçada geçen "kırmızı/kızıl" sözcüğünü komünist ideoloji ile ilişkilendirerek bu sözcüğün "Sovyet Rusya"ya gönderme yaptığını belirtir. Çünkü kırmızı/kızıl sözcüğünün düzenlamı bir rengi ifade ederken; yananlamsal düzeyde "kan", "tehlike", "sol düşünce" anlamına gelebilir:

"Bu şarkı kesinlikle Soğuk Savaş'la ilgili. 'Uyması için kırmızıya/kızıla boyayacağız' dizesi Sovyet Rusya'ya gönderme yaparken, 'yeni çağa hoş geldin' cümlesi ise sanayi devrimini hakkında. 'Kimyasalların içinde nefes alıyorum' ifadesi nükleer atık anlamına geliyor." [sonarqueen, 0]

Vincento adlı kullanıcı da "kırmızı/kızıl" sözcüğüne vurgu yaparak şarkıyı içinde bulunduğu bağlam özelinde Kuzey Kore'nin nükleer denemeleriyle ilişkilendirir:

"Bir nükleer soykırımı uyanıyor. 'Uyması için kırmızıya/kızıla boyadık' komünizme gönderme yapıyor. Günümüzde Kuzey Kore tarafından yapılan nükleer denemelerle şarkı uyumlu gözüküyor. 'Güneş ölmedi'; çünkü dünya nükleer felaketlere rağmen dönmeye devam ediyor." [Vincento, 0]

Benzer yorumlar farklı kullanıcılardan da gelir:

"Komünist bir devrim ile ilgili. 'Kül ve toz içinde uyanıyorum' cümlesi radikalleşmeye yönelik bir metafor. Bir uyanış içerisinde; çünkü ezildiğinin farkında ve bu durumu değiştirebilir. Marx bu durumu 'sınıf bilinci'ni kazanmak olarak ifade eder." [comrade]NC, -1]

"Bence bu şarkı komünizm hakkında. Devrimden, kızıl bayraklardan ve diğer sistemlerin yenilgisinden bahsediyor." [LokiR, 0]

5. Müzik Videosu Okumaları

Şarkının "gerçek" anlamının müzik videosunda yattığını düşünen kullanıcılar, birbirinden farklı iki anlatı türü olan şarkı ile video arasında bağlantı kurmaya çalışırlar. Dolayısıyla yorumlarda farklı metinler boyunca anlam birikmesine bağlı olarak metinlerarası ilişkiler sıklıkla görülür. Müzik videosunun anlamlandırma sürecinde, tıpkı şarkı sözlerinde olduğu gibi, okurların konularına bağlı olarak yananlamsal düzey işlerlik kazanır. Bu yüzden müzik videosu özelinde de birbirlerinden farklı yorumlayıcı topluluklar oluşur. Örneğin, müzik videosuna ilişkin *Totem817* adlı kullanıcı politik bir okuma gerçekleştirirken, *snake250* adlı kullanıcı ise kişisel alan ile sınırlı bir metinlerarası okuma gerçekleştirir:

"Bu şarkının müzik videosunu izleyen oldu mu? Bence şarkı baskıcı bir hükümete isyan etmekle ilgili. Video, köpek dövüşüne benzer bir şekilde oyuncak hayvanların dövüştüğü bir arenayı gösteriyor. 'Açlık Oyunları'⁵nda (The Hunger Games) olduğu gibi masum vatandaşların ölümüne mücadele etmesinden zevk almayı seven totaliter bir hükümet var sanki. Video, güçlü ve yenilmez olan mor canavarla savaşan küçük ve tatlı oyuncak ayıyı gösteriyor. Başlarda oyuncak ayı yeniliyor olsa da, birden gelen güçle rakibini yeniyor. Sonrasında ise arenanın sahibini yenilmiş oyuncakların olduğu çöpe atıyor. Bana göre bu durum açık bir şekilde devrimi sembolize ediyor. Ana düşünce ise bireyin gücünün küçümsenmemesi gerektiğidir. Bir tek kişi değişim yaratamaz gibi gözükse de aslında bireyin gücü toplumsal hareketler ve devrimler sayesinde artar. Gerçekte de bu toplumsal hareketler olmasaydı; Afro Amerikalılar ABD'de oy hakkına sahip olabilir miydi? Dolayısıyla bu video, metaforik bir şekilde baskıcı bir hükümete karşı çıkışı anlatıyor." [Totem817, +2]

"Benim yorumum şarkı ve müzik videosu arasında gidip geliyor. Müzik videosunda oyuncak ayıların birbirleriyle kavga ettiği bir dövüş ligini görüyoruz. Ayrıca büyük bir şampiyon ve ona karşı meydan okuyanlar var ve . . . kaybeden yarışmacılar hapisaneye kapatılıyor. Pembe ayı ise yaşamış olduklarının intikamını almak üzere geri gelen eski bir katilimci ('giriyorum ve geliştiriyorum'). Bu ayı ilk başlarda dayak yese de sonradan bir enerji patlaması yaşayarak ('doğruca içerisinde') şampiyon yarışmacıyı alt ediyor. Dolayısıyla bu şarkı asla pes etmememiz gerektiğini söyleyen bir mücadele şarkısı." [snake250, -1]

6. Yazar Okumaları

Imagine Dragons'un baş vokalisti ve şarkının yazarı Dan Reynolds'ın şarkı hakkındaki görüşleri kullanıcıların okuma biçimlerini etkileyerek ayrı bir yorumlayıcı topluluğun temelini oluşturur. Çünkü kullanıcılar Reynolds'ı şarkıya ilişkin duygusal içeriklerinin kaynağı olarak görür. Bu okuma biçiminde baş vokalistin/yazarın metin üzerinde sahip olduğu bir merkezi konum ve hakimiyet söz konusudur. Dolayısıyla kullanıcılar, Reynolds'ın açıklamalarına doğrudan gönderme yaparak şarkıyı bir bireyin iç dünyası ve duygu durumunda değişim özelinde ele alır:

"Reynolds, MTV News'e yaptığı açıklamada şarkının anlamını açıklar: 'Radioactive' benim için maskülen ve güçlü tınlayan bir şarkı; şarkı sözlerinin ardında ise fazlasıyla kişisel bir hikaye var. Genel olarak konuşmak gerekirse bu bir uyanış şarkısıdır. Bir gün uyanıp yeni şeyler yapmaya karar verme ve hayatı yeni bir şekilde görebilme ile ilgili. Birçok kişi şarkıyı karamsar algılıyor; ama aslında kişiyi güçlendiren bir yanı var ve biz bunu pek alışılmadık bir şekilde göstermek istedik.' Şarkı, ağır bir geçmişin üstesinden gelebilme hissiyatıyla ortaya çıkmış olabilir. Şarkının politika veya uyuşturucu hakkında olduğunu düşünmüyorum. Ancak depresyon ile ilgili olduğu çok açık. Tüm bunlar sanki zorlayıcı koşullardan kurtularak en sonunda değişim ihtiyacını görmek ve hissetmekle ilgili gibi." [hedstrong, +18]

"Reynolds, 'bu şarkı anksiyete ve depresyon ile mücadelem hakkında' diyor. Şarkının kendi kendine güç vermek ve bunun üzerinde yükselmekle ilgili olduğunu söylemiştir. Reynolds, insani zayıflıkla başa çıkan maskülen ve ilkel bir şarkı yazmak istediğini belirtir." [kairi2723, 0]

"Bu şarkı çoğu kişinin belirtmiş olduğu kıyamet senaryosundan farklıdır. Şarkı, grubun solisti Dan Reynolds'ın yaşadığını belirttiği depresyon ve anksiyete mücadelesi ile ilgili. Reynolds, yeni bir başlangıcı simgeleyen kıyametten ve eskisinden daha iyi olan yeni yaşamından söz ediyor." [sOccer4ead68, 0]

⁵ ABD'li yazar Suzanne Collins'in 2008 yılında yayımladığı bilim kurgu, macera romanıdır. Söz konusu romanın film uyarlaması 2012 yılında yönetmen Garry Ross tarafından yapılmıştır.

7. Kişisel Alan Okumaları

Bu yorumlayıcı topluluk “uyuşturucu okumaları” ve “yazar okumaları”na benzer biçimde şarkıya ilişkin çıkarımları kişisel alan ile sınırlandırarak şarkıyı bireyin iç dünyası ve duygu durumunda değişim olarak ele alır. Şarkının sözlerine dahili seviye açısından baktığımızda baş vokalistin birinci şahıs zamiri ile kimliklendirildiği görülür. Laing'in de belirtmiş olduğu gibi bu durum genellikle içtenlik ideolojisiyle birlikte yükselir. Dolayısıyla kullanıcıların şarkıyı kişisel alan ile sınırlandırmasında dahili seviyenin bu yapısı etkili olmuş olabilir. Örneğin, “politik okumalar” içerisinde bazı kullanıcılar şarkının toplumsal bir dönüşümü anlattığını ifade ederken, bu alandaki kullanıcılar ise söz konusu dönüşümün bireyin yaşamı ile sınırlı olduğunu belirtir. Ayrıca bu yorumlayıcı topluluk içerisinde yapılan okumaların önemli bölümü Dan Reynolds'ın şarkı hakkında yapmış olduğu açıklamalar ile uyum içerisindedir. Ancak yorum yapan kullanıcıların Reynolds'ın açıklamalarına doğrudan bir gönderme yapmamalarından ötürü, söz konusu uyumun nedeni olarak yazar otoritesini gösteremeyiz:

“Radioactive’ adlı bu şarkının tamamen şarkıcının kendi içindeki gücün farkına varmasıyla ilgili olduğunu düşünüyorum. ‘Kül ve toz içinde uyanıyorum’ cümlesiyle hayatındaki tüm insanların kendisine yönelik sahip olduğu ön yargılı fikirleri sarstığını belirtiyor. ‘Kimyasalların içinde nefes alıyorum’ ise hayatın sunduğu pozitif şeylerden suçlanabilme anlamına geliyor. ‘Kıyamet’ten bahsettiğinde ise başarılı olmak ile hiçbir şey yapmayarak herkes gibi olmak arasında bir karar verme ikilemini ifade ettiğini düşünüyorum. ‘Uyanıyorum, bunu kemiklerimde hissediyorum’, ‘sistemimi çökertecek kadar’ dizeleri ise daha iyi bir şeye dönüşmeyi kabul ettiği anlamına geliyor. ‘Radyoaktifim’ diyerek hiçbir şeyin başarısını engelleyemeyeceğini ve onu hiçbir şeyin yolundan alıkoymayacağını belirtir. Şarkının videosunda canavara karşı mücadeleyi kazanan ayı bu noktayı gözler önüne serer. Ayrıca Imagine Dragons’un bir diğer şarkısı olan ‘It’s Time’ da ilerlemeyi ve kendini geliştirmeyi ele alır.” [JimWalsh, +40]

“Karanlık tarafı olsa da iyimser bir şarkı. Bir kişinin depresyondan sonra yaşadığı mutluluğu ele alıyor. Umutlusun ve biliyorsun ki yaşamış olduklarından dolayı farklısın. Daha önce sahip olmadığın bir güce sahipsin. ‘Yeni çağ’ ise karanlık/depresif zamanlardan sonraki çağı ifade ediyor.” [leavesintheriver, +11]

“Sanırım bu şarkı kederli bir hayata sahipken bunun üstesinden gelen biri hakkında. Bu kişi depresyondaydı ve mutluluğu buldu. ‘Yeni çağa hoş geldin’ ise kederli çağın (eski çağ) kapandığını ve mutluluk çağının açıldığını belirtiyor. ‘Vooh, voah, radyoaktifim’ dizesi ise mutluluğun radyasyon gibi güçlü olduğu anlamına geliyor.” [lillissa, 0]

Sonuç

Kullanıcıların aynı şarkıya yönelik birbirinden farklı okumalar yapması metnin çokanlamlı yapısını ortaya koyar. Bunun temelinde şarkı sözlerinde geçen ifadelerin hangilerinin düzenli-yananlam çerçevesinde algılanması gerektiği konusundaki muğlaklık yatar. Ayrıca sözlerin nasıl icra edildiği, müzik videosu, baş vokalistin/yazarın yapmış olduğu açıklamalar vb. etkenlerin de dinleyicinin anlamlandırma biçimlerini etkilediği görülür. Çünkü kullanıcıların kendilerine özgü sosyokültürel, ideolojik ve psikolojik konumları şarkıya ilişkin yananlamsal düzeyin nasıl işleyeceğini etkiler. Ancak şarkıya yönelik kullanıcıların gerçekleştirmiş olduğu farklı okumalar birbirlerinden yalıtık ve bağımsız değildir. Metne ilişkin benzer yorumlama biçimini paylaşan, diğer bir deyişle benzer söylemsel kimliğe sahip olan kullanıcılar, aynı yorumlayıcı topluluğun üyesidirler. Kullanıcıların şarkıya ilişkin oluşturmuş olduğu yorumlayıcı toplulukların birbirleri ile çatışma ve mücadele halinde olması; bu yorumlayıcı toplulukların da birbirlerinden yalıtık ve bağımsız olmadığını gösterir. Örneğin, kullanıcılar tarafından en çok beğeniyi “yazar okumaları” ile “kişisel alan okumaları” alır. Metne ilişkin ağırlıklı kodaçımaları oluşturan bu yorumlayıcı topluluklar, Hall’ün deyimiyle yeğlenen/egemen okuma alanını oluşturur. Bu alan içerisindeki kullanıcıların şarkıyı bireyin iç dünyası, duygu durumunda değişim düzleminde; yani baş vokalistin/yazarın düşüncelerine koşut bir biçimde yorumladıkları görülür. Dolayısıyla yazarın ölümünü dile getiren Barthes, Foucault vb. düşünürlerin aksine yeğlenen okuma alanını oluşturan kullanıcılar için baş vokalistin/yazarın şarkı hakkında yapmış olduğu açıklamalar önemlidir.

“Komplo teorisi okumaları”, “post-apokaliptik (kıyamet sonrası) okumalar”, “uyuşturucu okumaları”, “politik okumalar”, “müzik videosu okumaları” başlıkları ise yeğlenen anlam alanının dışında kalan, marjinal olarak nitelendirebileceğimiz yorumlayıcı topluluklarını oluşturur. Bu yorumlayıcı topluluklar içerisinde ilk üzerinde durduğumuz komplo teorisi okumalarında kullanıcıların şarkıyı İlluminati ve Yeni Dünya Düzeni çerçevesinde ele aldığı görülür. Topluluğun üyeleri, şarkının söz konusu oluşumlara gönderme yapan gizli mesajları bünyesinde barındırdığını ileri sürerek politik ve ahlaki değerlendirmede bulunurlar. Post-apokaliptik (kıyamet sonrası) yorumlarda ise şarkı sözlerinde geçen

“kıyamet” sözcüğünü düzenlam düzeyinde ele alan kullanıcıların, şarkıyı çeşitli kıyamet senaryolarıyla anlamlandırmaları söz konusudur. Uyuşturucu yorumlarında şarkıda ifade edilen “kimyasalların içinde nefes alıyorum” dizesinin yananlamsal düzeyde ele alınması şarkının uyuşturucu kullanımı ile özdeşleştirilmesinde etkili olur. Politik düzlemde yapılan okumalarda kullanıcıların çoğu, şarkı sözlerinde yer alan “devrim”, “bayrak” ifadelerini düzenlam düzeyinde ele alırken; “sistem”, “kırmızı/kızıl” ifadelerini yananlamsal düzeyde okuyarak şarkıyı komünizm ve çeşitli politik süreçlerle ilişkilendirirler. Şarkının anlamını müzik videosunda arayan kullanıcılar ise birbirlerinden farklı metinler olan şarkı ile görsel unsurlar arasında metinlerarası ilişkiler kurarak anlamlandırma sürecini işletirler. Ancak diğer yorumlayıcı topluluklarda da kimi kullanıcıların şarkıyı popüler kültür içerisinde yer alan çeşitli metinler ile ilişkilendirerek okudukları görülür. Burada önemli olan şarkının “gerçek” anlamını müzik videolarında arayan kullanıcıların, müzik videolarının yapısı nedeniyle metinlerarası ilişkiler kurmasının kaçınılmaz olmasıdır. Sonuç olarak burada değinilen yorumlayıcı toplulukların yeteri kadar onay görmemesi marjinal alan içerisinde yer almalarına neden olur. Böylece söz konusu alan içerisinde Hall’ün müzakereli ve muhalif olarak ifade ettiği okuma biçimlerini gerçekleştiren kullanıcılar, yeğlenen/egemen anlamı oluşturan “yazar okumaları” ve “kişisel alan okumaları” alanlarını tartışarak kendi söylemsel kimlikleri çerçevesinde anlam üzerine mücadeleye girişirler.

KAYNAKÇA

- Abt, Dean (2000). “Müzik Klipleri: Görsel Boyutun Etkisi” (çev. T. İbلاغ). *Popüler Müzik ve İletişim* (ed. J. Lull). İstanbul: Çiziyazıları.
- Bourse, Michel ve Yücel, Halime (2017). *Kültürel Çalışmaları Anlamak* (çev. H. Yücel). İstanbul: İletişim Yayıncılık.
- Brackett, David (1995). *Interpreting Popular Music*. Cambridge, New York, Melbourne: Cambridge University Press.
- Cerezcioglu, Aykut (2010). Bülent Ortaçgil Örneğinde Popüler Müzik Şarkılarında Yan Anlam. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 19 (2), 249.
- Erol, Ayhan (2009). *Popüler Müziği Anlamak: Kültürel Kimlik Bağlamında Popüler Müzikte Anlam*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Erol, Ayhan (2015). *Müzik Üzerine Düşünmek*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Fiske, John (2015). *İletişim Çalışmalarına Giriş* (çev. S. İrvan). Ankara: Pharmakon Yayınevi.
- Frith, Simon (1987). “Words and Music: Why Do Songs Have Words?”, *Lost in Music: Culture, Style and Musical Events* (ed. A. L. White). London: Routledge Publications.
- Greene, Andy (2013). 02 Nisan 2018 tarihinde <https://www.rollingstone.com/music/news/imagine-dragons-go-radioactive-on-the-charts-20130508> adresinden erişildi.
- Kaemmer, John Edmund (1993). *Music in Human Life: Anthropological Perspectives on Music* (çev. Y. Özer, yayımlanmadı). Texas: University of Texas Press.
- Laing, Dave (2002). *Tek Akorlu Mucizeler: Punk Rock'ın Anlamı ve Gücü* (çev. N. Özlem). İstanbul: Altıkkırkbeş Yayın.
- Middleton, Richard (1997). *Studying Popular Music*. Milton Keynes & Philadelphia: Open University Press.
- Mtv News Staff (2012). 02 Nisan 2018 tarihinde www.mtv.com/news/1698938/imagine-dragons-radioactive-video-set/ adresinden erişildi.
- Oskay, Ünal (1993). *Kitle İletişiminin Kültürel İşlevleri*. İstanbul: Der Yayınları.
- Rifat, Mehmet (2014). *Göstergebilimin ABC'si*. İstanbul: Say Yayınları.
- Sakar, Mümtaz Hakan (2014). *Rock ve Özlem Tekin*. Ankara: Yason Yayıncılık.
- Shuker, Roy (2006). *Key Concepts in Populer Music*. London & New York: Routledge.
- Song Meanings (1999). 02 Nisan 2018 tarihinde <https://songmeanings.com/> adresinden erişildi.
- Storey, John (2000). *Popüler Kültür Çalışmaları* (çev. K. Karşahin). İstanbul: Babil Yayınları.
- Turner, Graeme (2016). *İngiliz Kültürel Çalışmaları* (çev. D. Özçetin, B. Özçetin). Ankara: Heretik Yayınları.
- Yengin, Hülya (1996). *Medyanın Dili*. İstanbul: Der Yayınevi.